



En guide til

TRYGHED I KÆLDRE

JAstudio, Boligforeningen AAB & AlmenNet

EN GUIDE TIL TRYGHED I KÆLDRE

© JA Studio, 2023

Rapporten er udgivet i samarbejde mellem Boligforeningen AAB, AlmenNet og JA studio.

Den indgår i projektet 'Kældre og tryghed', som er støttet af AlmenNet og en del af helhedsplanen for AAB, afdeling 80.

Rapporten er gennemført og rapporten forfattet af Kigge Mai Hvid, JAstudio.

Vi håber, at rapporten vil anspore jer til at søge og dele mere og dybere viden.

KONTAKT VEDR. PROJEKTET:

JAstudio ved Kigge Mai Hvid,

T: 61292004

M: kigge@jastudio.dk

Forord

Da vi startede projekt 'Tryghed i Kældre' skrev vi i forordet: til den første publikation: *'Der findes ingen historier, som starter i en kælder, der ender godt. Vi ved det fra film. Hvis Julia Roberts befinder sig i en kælder, er hun i problemer. Hvis skurken er i en kælder, er det fordi han er i gang med noget ulovligt, og hvis James Bond er i en kælder, er der en stor sandsynlighed for, at han vågner med buler i hovedet nogle timer senere.*

Der er slet, slet ingen historier, der starter i en kælder, der ender godt.'

Det er ikke længere sandt.
Der er historier, der starter i kældre, som ender godt.

Det er den historie, vi fortæller i denne rapport.

Historien om hvordan utryghed kan mindskes markant - med meget enkelte midler.

Rapporten er udarbejdet i samarbejde mellem Boligforeningen AAB, JAstudio og med støtte fra AlmenNet. Den handler om, hvordan du kan få din kælder til at blive en meget bedre historie.

Rapporten er afslutningen på et treårigt projekt, der har undersøgt metoder og redskaber til at gøre kældre mere anvendelige og mere trygge for beboere i den almene sektor.

I denne lange proces har vi haft et forbilledigt samarbejde med beboerbestyrelsen, beboerformanden, ejendomsfunktionærene og beboerne i AAB afdeling 80, som har været helt afgørende for projektets succes og gennemførelse. Det takker vi for.

God fornøjelse!

Boligforeningen AAB og
JAstudio ved Kigge Mai Hvid

Kældre udgør ifølge Danmarks Statistik ca. en femtedel af det samlede bygningsareal i etagebyggeri i Danmark. - Det er 19 mio. m²



Indholdsfortegnelse

- 3 Forord
- 4 Resumé
- 5 Indholdsfortegnelse
- 7 Indledning

Baggrundsviden

- 10 Fakta om kældre
- 11 Debat om tryghed i kældre
- 12 Metoder til tryghedsskabelse
- 14 Kvikguide til tryghedsskabelse

Projektet Tryghed i Kældre

- 19 Fakta om projektet
- 20 Projektets syv faser

Ideer til tryghedsskabelse fra projektet

- 23 Tryghed via andre mennesker
- 25 Tryghed via sikring
- 29 Tryghed via indretning
- 33 Visualisering, udstilling og valg af ideer
- 40 Endelig testmodel - og beboere der fik deres vilje

41 Løsninger fra projektet

Resultater

- 61 Målinger før og nu
- 65 Interviews før og nu
- 69 Hvad siger andre om tryghed i kældre?
- 72 Godt at vide
- 77 Medier
- 78 anbefalinger
- 80 Kildehenvisning
- 82 Kontakt og vi takker



← VARMER BEYER
VARMER BEYER →



Indledning

'Ingen skal kunne gemme sig bag en hæk eller i et mørkt skraldeskur' siger arkitekt Helle Juul i rapporten 'Trygge byrum for alle, mange, få' og Rikke Lønne, chef i afdelingen for strategisk udvikling og samarbejde i BL siger om tryghed: *'Det er alfa-omega for vores livskvalitet, at man føler sig tryk, hvor man bor.'*

Tryghed er det at være eller føle sig sikker og uden for fare, og det er vigtigt for mennesker.

Derfor investeres der i den almene sektor mange penge i tryghed. I perioden 2011 – 2018 var det 39 mia., og det inkluderer ikke den årlig ramme på 465 mio. kr. til boligsociale indsatser i udsatte almene boligområder, som også var afsat i 2015 – 2018

Men der er en udfordring i tryghedsskabelsen. Der arbejdes meget over jorden, i udeområder og i opgange, er der meget lidt fokus på at skabe tryghed i kældre.

Men, der er utrygt i kældre og det er et problem. I vores undersøgelse af tryghed i kældre i AAB, afdeling 80 i Brønshøj svarer over 50 %, at de er lidt eller meget utrygge i kældre - og af disse er langt størstedelen kvinder.

Den svenske tryghedseksperter Ulf Malm siger: *'Hvis man ikke formår at fjerne utryghed i kældrene, er det umuligt at lave et trygt boligmiljø'*.

Dette var udgangspunktet for projektet Tryghed i Kældre, hvis resultater gennemgås i denne rapport.

I projektet har vi:

Indsamlet eksisterende viden om tryghedsskabelse i kældre ved at gennemgå forskningsdatabaser, læse bøger, undersøge læselister og studere kildehenvisninger. Men da der findes meget lidt viden om tryghedsskabelse i kældre, måtte vi selv lave viden.

Den nye viden skabte vi ved at tale med eksperter, boligselskaber, beboere, rådgivere, politi, forskere, Facebookhjernen og ejendomsfolk i Danmark og i udlandet.

På den baggrund gennemførte vi en beboerproces, og lavede ideer til utryghedsbekæmpelse i kælderen. De mange nye ideer bearbejdede vi, og gennemførte udstillinger og foredrag om ideer til tryghedsskabelse.

Herefter valgte beboerne hvilke af de mange ideer, de ønskede realiseret i en 'test-kælder', hvorefter vi færdiggjorde designet i fuld skala og realiserede det i den 108 m lange kælder under AAB, afdeling 80.

I denne rapport repeterer vi noget af den viden om kældre vi har fået fingre i. Vi fortæller om metoder til tryghedsskabelse og gennemgår dem vi selv har brugt samt de mange ideer fra projektet. Vi fortæller om beboerundersøgelsen og inspirerer jer til hvordan I selv kan arbejde med kældre.

Rapporten er både rettet mod dem, der bor i alment byggeri, dem, der ejer det, dem, der planlægger, tegner, udvikler, driver og administrerer det. Vi håber, du finder dele af rapporten, der er relevant for netop det, der optager dig!

Baggrundsviden

- Fakta
- Debat
- Metoder
- Kvikguide

Fakta om kældre

Ordet

Kælder [kæld], substantiv, fælleskøn, -en, kældre (eller -e), kældrene
Forkortelse: kld.

Oprindelse: norrønt kellari; via oldsaksisk kelleri lånt fra latin cellarium, afledt af cella.

En kælder er en eller flere etager i en bygning, som enten er helt eller delvist under jordhøjde.

Anden brug: Helt nede i kælderen i overført betydning - en tilstand: Præget af dårligt humør, sorg, depression el.lign. – uformelt (helt) nede i kulkælderen.

Sammensætninger: Kælderbeværtning, kælderdoor, kælderlokale, kælderkold, kælderrum, kældertrappe, kælderværelse, cykelkælder, fangekælder, forråds-kælder, krybekælder, tørrekælder, vinkælder.

Kældre bruges typisk til opbevaringsrum i bygninger, hvor f.eks. bryggers, vandvarmer, sikringsskab, varme- og ventilationsanlæg, garage eller værksted er placeret.
Wikipedia.dk

Kælderkolde tal

I Danmark har vi 91 millioner kvadratmeter boligareal i etagebyggeri. Af dem er 19 millioner - 19.000.000 - kvadratmetre kælder.

Kældre og boligmangel

Store byer verden over lider under bolig-mangel og huslejepriser på himmelflugt. Når de ser sig om efter kvadratmetre, så falder blikket på kældrene.

I New York City har borgmester Bill de Blasio taget en række skridt for at øge antallet af billige lejligheder og hans seneste forslag handler om legalisering af kælderlejligheder.

Samtidig mangler der i Indien 18 millioner boliger. Her er det udbredt i storbyerne, at tjenestefolk bebor de mørke, fugtige og ofte så godt som ubeboelige kælderlokaler.

I London er det milliardærene, der flytter under jorden. De udgraver op til fire etager under rækkehuset og laver biograf, pool, kæledyrssalon og fitnesscentre i dybet.

På den anden side af jorden i storbyen Seoul er det de unge og fattige, der flytter ned i kældrene, som det er beskrevet i den Oscarvindende film Parasite.

En femtedel af alle kvadratmeter i etagebyggeri i Danmark ligger i kælderen

Debat

For at få et indtryk af folks forhold til kældre har vi kigget på Infomedia og undersøgt, hvad medierne skriver om kældre. Nedenfor ses et udpluk.

'Jeg oplever ofte at komme ned i kælderen og finde affald og skodder og samtidig et rum fyldt med røg. Det er rigtig utrygt og vi frygter for, om der opstår brand i kælderen.'

Micki Andersen. Ballerup Bladet.

'Der er mange gemmesteder i mørke hjørner. Det gør os utrygge. Der kan jo stå en overfaldsmand bag en af de mange søjler.'

DR.dk 2012.

'Nogle af os er granvoksne mænd, og vi har måtte give vores telefonnumre til de ældre beboere, fordi de har været så bange. Flere af dem har ikke nærmet sig vaskekælderen i et helt år'

Jon Høyer, Aarhus.lokalavisen.dk

'Når jeg er nede i min kælder for at hente min cykel, går jeg nærmest i panik. Jeg bryder mig overhovedet ikke om at være der. Ved hvert hjørne føler jeg, at der står en person, der skal til at slå mig ihjel.'

Pige 14 år, Børnetelefonen.

40 personer reagerede på vores Facebook-kopslag om kældre. Her er et udpluk:

Fra Skagen fortæller Lene Munk Christensen **'Jeg synes kældre er en god ting og mindes, at vi som børn brugte kældre under plejehjemmet i Skagen til at køre på rulleskøjter.'**

Deri er hun bestemt ikke enig med Linda Jacobsen fra Horsens **'Uh kældre er for mig lig med starten på en gyserfilm. Jeg er altid lettet, når jeg kommer ud fra en kælder.'**

Også Sara Lillie Gornitzka har det skidt med kældre: **'Absolut bange, skriver hun og tilføjer 'mine tanker bygger øjeblikkeligt en scene op, hvor jeg bliver forfulgt og er overbevist om, at nogen vil hoppe ud af mørket og angribe mig.'**

Rama fra Filipinerne, Mariano fra Argentina og Søren fra Aarhus har det lidt både og med kældre. Rama skriver **'Industriel kælder mangler lys og jeg føler det som der er en seriemorder! Kældre i boliger kan være sikre, hyggelige og afslappende.** Han suppleres af Søren **'Kældre er spændende og lidt skræmmende. Brummen til ventilation og opvarmning og den ofte tørre luft sørger for en potentielt dejlig atmosfære.'**

Mariano slutter Facebook-tråden af **'Personligt tror jeg, det afhænger af udsmykning, belysning og generel stemning. Jeg har oplevet kældre som det sidste fredelige sted og som et mareridt. Jeg spiller musik i en bunker med solide metaldøre. Sammen med vennerne er det en glæde, alene, tør jeg ikke lukke lugen og døren.'**

Metoder til tryghedsskabelse - som også kan bruges i kældre

Der findes en række velafprøvede metoder til tryghedsskabelse, de er bare ikke udviklet til at skabe tryghed i de specielle rum, som kældre er. I kældre er der en anden lugt, der er mindre udsyn, færre mennesker, færre udgange, mindre dagslys og helt andre materialer.

Men man kan hente inspiration i metoderne, og derfor gennemgår vi dem kort nedenfor.

Vi har identificeret tre primære metoder til kriminalitetsbekæmpelse, nemlig CPTED (Udtales Septed) og hedder på dansk omgivelhedsdesign CPTSD – Crime Prevention Through Social Design – eller kriminalitetsbekæmpelse gennem socialt design. SCP - Situational Crime Prevention – eller situationsbestemt kriminalitetsforebyggelse. De tre metoder benyttes på mange forskellige måder, og over tid er de blevet flettet sammen.

CPTED

Med CPTED ønsker man at påvirke de kriminelle inden de begår kriminalitet. De skal opleve, at risikoen for at blive fanget overstiger det udbytte, de kan få af lovovertrædelsen. Det skal de, fordi rædslen ved at blive fanget overstiger den kriminelles glæde ved udbyttet.

CPTED har tre primære redskaber, som kan suppleres med tre mere. De primære redskaber er **naturlig overvågning**, **naturlig adgangskontrol** og **naturlig territorial forstærkning**,

Naturlig overvågning skal sikre, at kriminelle føler sig overvåget i et boligområde. Derfor fjerner man beplantning, der skærmer for udsigten fra lejlighederne, laver gennemsigtige indgange til opgangene, sætter vinduer i gavle, fjerner krat tæt på stier og sætter lys i området.

Naturlig adgangskontrol skal signalere til kriminelle, at det her er privat og vi nogen, der passer på det. Det gør man ved at sætte hegn op, ved at begrænse antallet af adgangsveje til boligområdet, ved at bruge ensartede materialer overalt og ved at fjerne strukturer, der giver adgang til bygningernes tage.

Naturlig territorial forstærkning har til formål at etablere områder, der opfattes som private og signalere 'du skal ikke lave ballade her'. Et sådant signal sender man fx ved at lave forhaver med lave hegn foran stuelejlighederne, små sidegrupper og grillområder.

De tre supplerede redskaber er:

- **Vedligeholdelse**, ud fra teorien om 'det ituslåede vindue, hvor man hurtigt og konsekvens fjerner graffiti, tegn på vandalisme, nedslidt inventar og bygningsdele.

- **Støtte til aktiviteter**, som skal øge den kriminelles opfattelse af, at her er der nogen, der passer på tingene. Det kan man gøre ved fx havedyrkning, fællesspisning, sport og leg i de udendørs fællesområder.

- **Imageopbygning** - det sidste supplerende redskab - er tværsommen af de ovenstående redskaber samt sociale, arkitektoniske og kulturelle tiltag.

CPSD

Sociale elementer er centrale for den anden metode til kriminalitetsbekæmpelse og tryghedsskabelse - den langsigtede metode. CPSD står for Crime Prevention Through Social Development eller kriminalitetsbekæmpelse gennem social udvikling.

Med CPSD tager man fat i de sociale forhold, der ligger bag forbrydelser. Det gør man fordi undersøgelser viser, at sociale forhold, som det at vokse op i fattigdom, at bo i belastede områder og har intet eller begrænset forældreskab medfører en større sandsynlighed for, at man begår kriminalitet som ældre.

Med CPSD etablerer man stærke netværk for dem, der har størst risiko for at komme i uføre i fremtiden. Man giver dem en god skolegang og gode og trygge boliger. Socialmedarbejdere, SSP, politi, skole og kommune sættes også ind for at bekæmpe vold, misbrug og lære forældrene om børneopdragelse. Man laver aktiviteter og netværksinitiativer.

Socialt lydhørt design / DACRC

Den sidste metode til tryghedsskabelse vi omtaler her er 'socially responsive design' eller socialt lydhørt design¹.

I 1960'erne begyndte den australske designer Victor Papanek at skrive om socialt design. Design, som ikke kun var lækkert – og dyrt – men som tog udgangspunkt i menneskers behov og passede på miljøet. Ifølge Papanek, skulle markedets interesser friholdes fra designløsningerne.

Design Against Crime Research Centre

(DACRC), på designuniversitetet Central Saint Martin, har udviklet konceptet 'socialt design' til 'socialt lydhørt design', hvor også markedskræfterne bruges til at fremme designløsninger, der er gode for mennesker.

I socialt lydhørt design bruger man sociale ændringer til at løse udfordringer med kriminalitet, sundhed og aldring for at skabe tryghed.

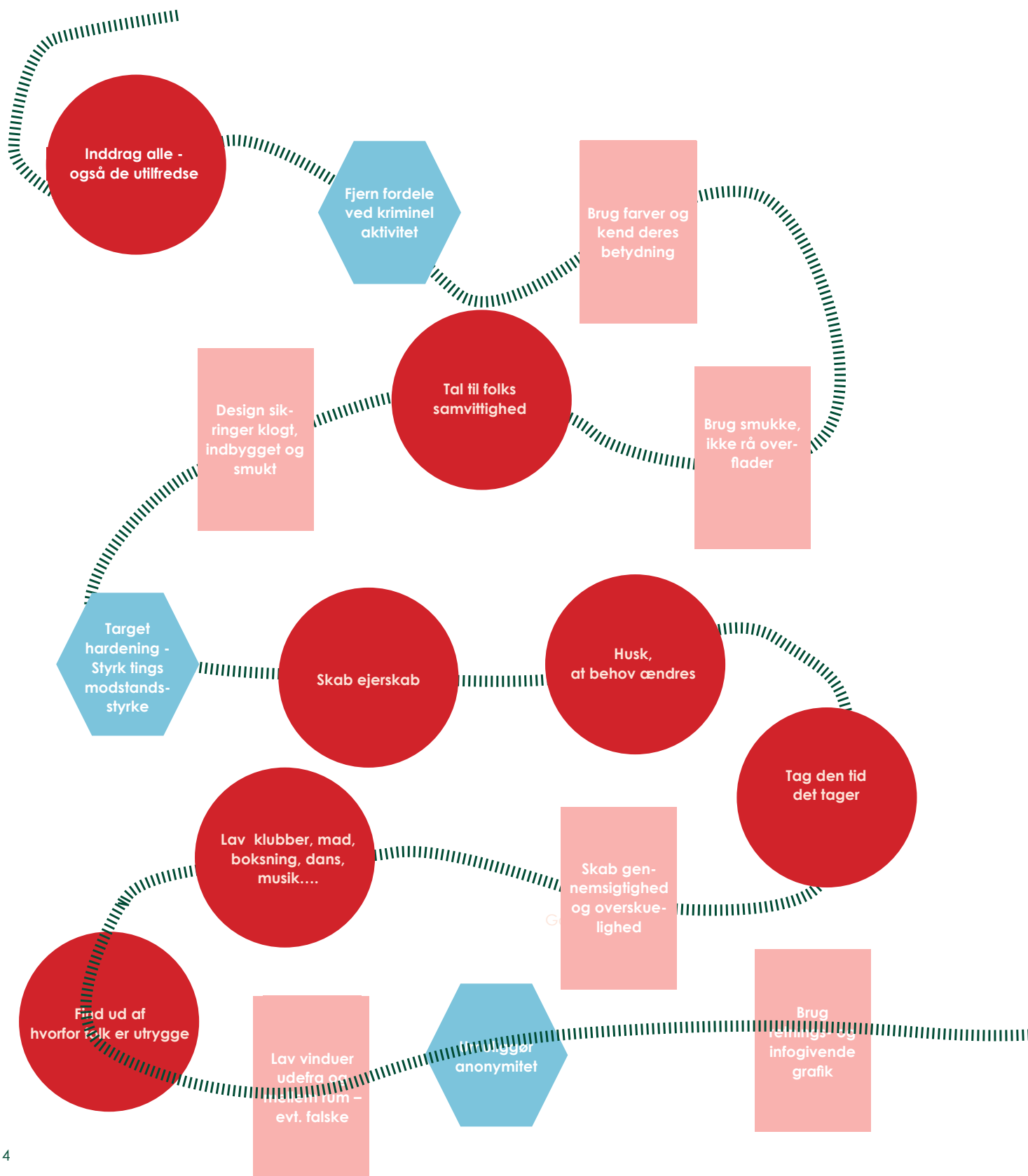
Fx kan man tackle cykeltyveri ved at designe et tyverisikret cykelstativ. Men løsningen bliver bedre, hvis cykelstativet bliver en del af en ny og tryk cykelkælder og bedre cykelruter. Dermed mindsker man ikke kun cykeltyveri men fremme også cykling generelt og de sundhedsmæssige, miljømæssige og økonomiske fordele, det giver.

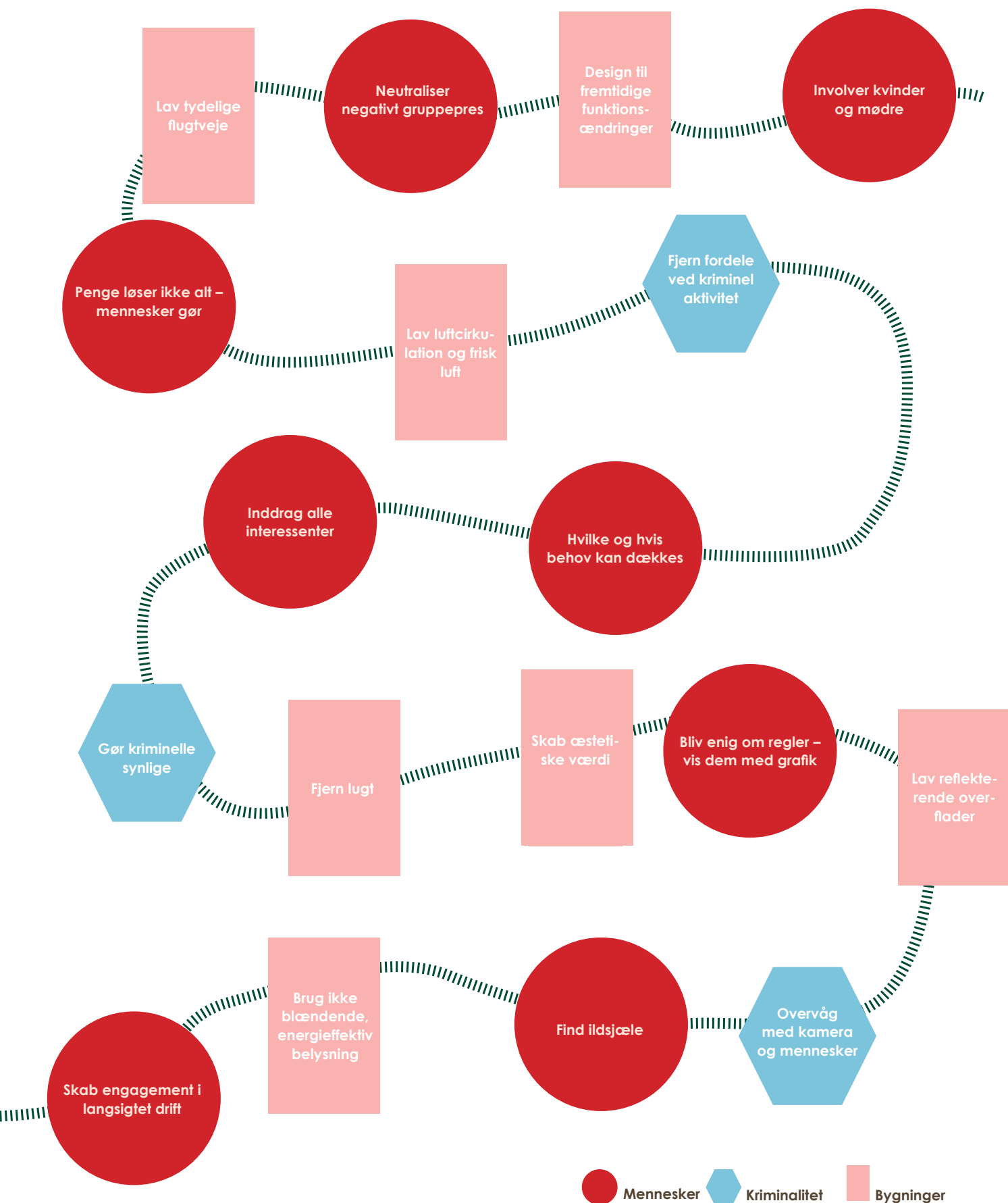
DACRC arbejder med en række principper, når de bekæmper kriminalitet. De bruger hærdning af hærværksmål, adgangskontrol, naturlig overvågning, reduktion af anonymitet, brug af 'områdeledere', overvågning og fjernelse af fordele for kriminelle.

De tre metoder har alle det samme formål, nemlig - med professor Lorraine Gammans ord - *'at designe en løsning, der finder balancen mellem det, vi ikke ønsker, og det vi ønsker mere af'*.

Over årene er det blevet mere og mere klart, at uanset hvilken metode, man er tilhænger af, så kan den ikke stå alene. Sociale ændringer kan skabes ved at ændre fysiske rammer og ændrer man fysiske rammer uden at overveje de sociale konsekvenser, er man ofte lige langt.

Kvikguide til tryghedsskabelse





Om projektet

- Fakta
- Processen
- Ideer
- Valg
- Resultater



Fakta om projektet tryghed i kældre

I midten af 2019 startede drøftelserne mellem Boligforeningen AAB og JAstudio om et projekt, der kunne adressere utrygheden i kældre i den almene sektor og indsamle den nødvendige viden til at gøre dette.

Projektet blev realiseret i starten af 2020 - og så kom Covid. Epidemien trak projektet i langdrag og det kom til at strække sig over knap fire år i stedet for det planlagte ene år.

Nedenfor ses korte fakta om projektet, og på de kommende sider foldes projektet ud.

Formål

- Indsamle, analysere og dele evidensbaseret viden om tryghed i kældre.
- Udvikle, undersøge, teste og analysere hvordan både kendte og nye tryghedsskabende værktøjer fungerer i kældre i det eksisterende byggeri, idet nedrivning ikke er hverken ønskelig eller hensigtsmæssigt og hvor totalrenovering ikke er mulig.
- Dele projektets resultater inkl. metoder og værktøjer, der kan skabe forøget 'Tryghed i Kældre'

Målgrupper

Projektet henvender sig til to primære målgrupper:

- Udviklingsorienterede beslutningstagere i den private, almene og offentlige boligsektor.
- Beboere. I første række beboerne i AAB, afdeling 80 og i tvillingebebyggelsen i fsb Husumgaard. I anden række beboere i alle former for større boligområder i Danmark.

Tilgange:

- Projektet benytter brugercentrerede

designmetoder, så beboerne er integreret i hele projektet.

- Projektet metode er overvejende designområdet Crime Prevention Through Environmental Design.
- Projektet er metodeskabende, og laver nye metoder, der let overføres til andre boligselskaber.
- Projektet prioriterer tilgængelighed, så nye værktøjer udformes, så andre kan bruge dem direkte.
- Projektet er videnbaseret og bygger på evidens.

Partnere

Boligforeningen AAB, AAB afdeling 80, fsb, AlmenNet og JAstudio.

Organisering

Den løbende planlægning, ledelse, fremdrift og fundraising vedr. projektet er varetaget af JAstudio ved Kigge Mai Hvid.

Projektet styregruppe havde AABs adm. dir. som formand og fsb, AlmenNet, Husum for Alle og JAstudio var repræsenteret.

Projektets syv faser

For at skabe overblik og sikre, at de mål vi satte blev indfriet, blev projektet delt i syv faser, med forskellige aktiviteter og delmål. Faserne er:

Fase 1 / Research og Viden

Formål: Opbygge og dele viden samt beboerinvolvering.

Aktiviteter: Udgivelse af første rapport med viden og forskning med relevans for 'Tryghed i Kældre'. Interviews med centrale videnspersoner. Materiale systematiseres, analyseres, layouts og publiceres. Afholdelse af beboerinformationsmøde.

Produkter: Rapport på min. 30 sider, interviews, undersøgelser. Dokumentation. Beboermøder. Måltal: Efter 1 år har 3.000 kendskab til rapporten.

Realiseret måltal: +400.000 har kendskab til rapporten og projektet qua artikler i Berlingske, DR1 og Brønshøj-Husumavis og andre medier.



Fase 2 / Baseline

Formål: Baseline for oplevelse af kældere.

Aktiviteter: Udsendelse af supplerende tryghedsmåling og kvalitative interviews med beboere vedr. opfattelse af kælderarealer.

Produkter: 1 spørgeundersøgelse, 10 interviews. Procesdokumentation.

Måltal: Minimum 10 % lejermål deltager.

Realiseret måltal: 22 interviews gennemført. 15% af beboerne deltog.



Fase 3 / Beboerinddragelse

Formål: Ideudvikling med beboere.

Aktiviteter: 4 workshopsforløb med beboerne i AAB, afdeling 80 og fsb Husumgaard, for at generere beboerskabte ideer om tryghed i kældre.

Produkter: 4 workshopforløb, dokumentation af workshopresultater.

Måltal: 100 beboere deltager i workshoppe. Der udvikles 50 ideer.

Realiseret måltal: 32 beboere deltog i workshopsforløbene. Der blev udviklet 62 ideer.



Fase 4 / Prototyper og test

Formål: Prototypetest af tryghedsskabende elementer.

Aktiviteter: Bearbejdning, professionalisering og visualisering af beboernes ideer fra fase 4.

Produkter: 10 modeller/visualiseringer i udstillingsform. Beboerafstemninger. Beboerarrangement. Dokumentation.

Måltal: Min. 30 beboere deltager. Min. 250 ser udstillingen.

Realiseret måltal: 45 beboere deltog. 370 personer så udstillingerne, der blev vist fire steder.



Fase 5 / Endeligt koncept

Formål: Udformning af tryghedsskabende koncept.

Produkter: 1 tryghedskoncept, med flere værktøjer og metoder. Arbejdstegninger. 1 udstilling. Dokumentation.

Måltal: 1 tryghedsskabende koncept er færdigt og gennemarbejdet.

Realiseret måltal: Måltal realiseret.



Fase 6 / Realisering, demonstrationsmodel

Formål: Koncept realiseres i demonstrationsmodel.

Produkter: 1 demonstrationsmodel.

Måltal: Realiseringen overholder tids- og produktionsplan.

Realiseret måltal: Model udarbejdet og tidsplaner overholdt.

Fase 7 / Dokumentation, måling og fortsættelse

Formål: Gennemførelse af målinger, dokumentation og vidensdeling.

Aktiviteter: Kvantitativ og kvalitative undersøgelser med beboere. Udarbejdelse af rapport, der omfatter alt dokumentation og generaliserede vejledninger og værktøjer.

Produkter: 1 rapport, 1 spørgeskemaundersøgelse, 10 kvalitative interviews.

Måltal: 25% af beboerne deltager i undersøgelsen. 75% angiver, at kælderens oplevelse er tryggere. 3.000 har kendskab til rapporten efter 1 år. 3 andre projekter er iværksat inspireret af dette projekt efter 3 år.

Realiserede måltal: 97 beboere deltager i undersøgelsen. Heraf er det 49%, der opfatter kælderen som meget tryggere og 35% opfatter den som lidt tryggere, mens 16% svarer 'slet ikke' eller 'meget lidt' på spørgsmålet om kælderen er blevet tryggere. + 400.000 har kendskab til projektet og rapporten via medieomtale.



Ideerne

På fire forrygende workshops blev der udviklet ideer om, hvordan kælderen under AAB, afdeling 80 på Gadelandet i Brønshøj kunne gøres tryggere.

Workshoppene blev lavet i samarbejde mellem AAB, afdeling 80s afdelingsbestyrelse, beboerne i afdelingen og JAstudio.

Det var ikke en helt let opgave. Kælderen er 108 meter lang. Den har to store knæk og fire smalle sidegange med kælderrum på begge sider, som gør, at man ikke kan overskue hele kældergangen samlet.

Der er desuden to indgange til kælderen direkte udefra og fem indgange via elevatorer fra opgangene.

Kælderen havde ubehandlede betonvægge og ubehandlet betongulv.

Workshoppene blev gennemført ud fra designmetoder.

Vi lavede ideer til tryghedsskabelse i kælderen under tre overskrifter - mennesker, sikring og indretning. Vores mange ideer kan du se på de kommende sider.

Plan

Koncept 2020: Rapporten

15/21/27. september
Workshops
Vi laver ideer

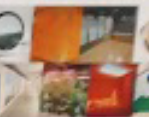
Oktober: Kilde
Ideerne færdige

30. okt. - 28. nov
Udstilling af ideer
beboerne vælger

Hefhedsplan
De ideer
vælges
kaldes

Tem

1. Indretning - Løst
Kan være løsninger
til at gøre det
indretning
indretning
indretning



2. Bæltener - 21. september

deer til indretning

BILDER
UDSIL-
LING
PLANTER
M. ANSKAF
M. ANSKAF

PLANTER
M. ANSKAF

Ideerne til tryghed via mennesker

I projektet har beboere og rådgiver udarbejdet ideer til at skabe tryghed i kældere. Her kan du se ideer til, hvordan I kan skabe tryghed via mennesker og nabohjælp.

Lav **sms- og telefonkæde**, forældre-, tilkalde eller makker**korps**, så I kan hjælpe hinanden. Ideen er, at man sender besked til hinanden, når man går en tur i kælderen, eller beder om hjælp og følgeskab i kælderen.

Brug medier, fx WhatsApp og Facebook, så I hurtigt kan kontakte hinanden. Lav fx en "Vores Gård – gruppe, så I skriver i app'en, hvis I for eksempel ser mistænkelig aktivitet i gården – så kan flere fra gruppen gå en tur sammen og tjekke hvad der sker.

Jo flere, der bruger kælderen, jo tryggere bliver den. Derfor kan I lave **aktivitetsrum**, hvor I kan sy, strikke, spille billiard, brætspil eller træne og hygge.

Afhold **events i kælderen**, det betyder at flere bliver vandt til at komme i kælderen og følelsen af utryghed dermed mindskes.

- Lav **loppemarked, børnelopper** og **byttecentral** i kælderen eller "Store loppemarked-lørdag".

- Lav **Store cykelreparationsdag** – evt. med cykel-ekspert som hjælper

- Lav **Kage/kaffe-klub** – 18.00 – 20.00 til mor og far".

Start et **galleri** med fotos af beboere, der viser 'Her bo vi - og her passer vi på'. Signalet er vigtigt for at begrænse uønsket brug af kælderen.

Skab **kendskab og respekt blandt beboerne**.

I kan fx. holde grillaftner for naboer, lav børneaktiviteter i ferier og store cykeldag eller

'mal-kælderen-dag'.

Sørg for, at nogen har **ansvar** for, at kælderen er tryg.

Gør **ejendomskontoret** synligt i kælderen. - Er de mere aktive i kælderen vil det signalere mere aktivitet, hvilket vil fremme tryghed.

Skab **forældrekorps**, som kan skabe respekt fra og kontakt til dem, der laver utryghed i kælderen.

Lav **fælles vaskedag**. Mange ejendomme har vaskeri i kælderen. Vaskerierne opfattes tit som den mindst utrygge del af kælderen - men vejen til vaskeriet kan være utryg. Lav vaskedag, hvor flere vasker, tørrer og ruller sammen.

Lav **byttecentral i** et ledigt kælderrum, hvor beboerne kan bytte børnetøj, legetøj, bøger, møbler etc. Sørg for, at nogen har ansvaret for at holde rummet i orden.

Tal med dem, der ikke opfører sig ordentligt. Selv en kort samtale kan ofte løse problemerne. Og mange, der skaber utryghed er ikke klar over, at de gør det.



Skriv jeres navne her:

Ideer via

Kan kælderens blive mere tryk
Kan kælderens blive mere tryk
bruger den? Kan kælderens bli
...? **Hvordan og hvilke?**

AKTIVITETS
RUM -
F5B / TIME
NABOSETS PF-TILBUD
5000 PUNKT

Klub / aktiviteter

VÆRKSTED
CYKLER
ROKATOR
LØBE TØJ

TRENING-
RUM

FIND
PÅNE VED
MED-
HJØRN
LAGE

SYKLUB
STRIKKE-
KLUB

BILLIARD
BOLDTAFEL
BRET SPIL

Nabo hjælp
↓

EMER
TEF. / SMS
KÆDER

YOUSEF'S

Hjem
SID

TELEF

Ideer til tryghed via sikring

Regulering af kælderadgang

Sørg for, at kun jer med nøgler har adgang til kælderen, så ingen andre ikke kan komme ned til kælderen fra opgangen.

I kan lave nøglebriksystem, så ejendomsfunktionærerne kan følge med i hvem der går ind og ud af kælderen hvornår.

Videoovervågning. Brug videokameraer til at sikre tryghed. Opsæt kameraer ved ind og udgang. Det har man fx gjort i Korsløk-keparken med meget positive resultater. Det er afgørende, at I afsætter ressourcer til at sikre, at kameraerne altid virker og, at I overholder love om overvågning.

Opsæt **alarm**, der starter ved vedvarende kælderaktivitet. Støjen gør ophold i kælderen ubehagelig og vagt/beboer/ejendomsfunktionær bliver notificeret.

Skift til gennemsigtige døre.

Gennemsigtige døre kan være af glas, gitre eller med vinduer. Gennemsigtigheden gør, at kriminalitet mindskes, og den gør det også lettere for beboere, der kommer ned i kælderen at overskue, om der er aktiviteter dernede.

Brug **røgalarmer** aktivt. Der ryges nemlig ofte ved uønsket ophold i kældre. Opsæt derfor sensitive røgalarmer, fx de steder i kælderen, hvor I ved, at der tidligere har været ophold med rygning.

Opsæt **højtalere**, der spiller klassisk musik forholdsvis højt, på samme måde som man fx gør det på banegårde. Det kan man lytte til i kort tid, men ikke i længere tid, og det gør derfor længerevarende ophold ubehageligt.

Cykler op af kælderen, cykler roder ofte i kælderen og der laves måske hærværk på dem, når de ikke kan ses. Flyt dem op af kælderen, så kan I holde øje med dem fra lejlighederne.

Opsæt '**panikknop**', som I kan trykke på, hvis I føler jer utrygge i kælderen.

Rengøring, oprydning og udluftning er også sikkerhed, fordi det mindsker oplevelsen af utryghed.

Lys. Lys er vigtigt og skaber tryghed. Der er mange muligheder. Nogen foretrækker lys, der med bevægelsessensorer tænder i sektioner, fordi man så altid ved, at der hvor der er lys er der nogen, og der, hvor der er mørkt er der ikke nogen. Det er den løsning vi har brugt i AAB afdeling 80.

Andre muligheder er lys, der er tændt hele døgnet, eller lyssystem, der betyder, at alt lys i kælderen tændes ved bevægelse og slukker efter en periode. Det er også vigtigt, at alle kroge i kælderen kan lyses op.

I kælderen under AAB afdeling 80 bliver ideer om tryghed via sikring først implementeret, når helhedsplanen for området gennemføres.



...er til tryk
via menneske

...er til tryk
via menneske

...er til tryk
via menneske

...er til tryk
via menneske

...er til tryk
via menneske

Ideer til tryghed via indretning

Da vi holdt workshop om, hvordan vi via indretning kunne skabe tryghed i kælderen under AAB afdeling 80, sprudlede det med ideer. De fordelte sig på fire store områder nemlig farver, belysning, billeder & falske udsigter samt skiltning & gennemsigthed.

Farver

Lysstrejf på gulvet. På gulvet under de 'falske' vinduer males felter med 'sollys'. Den falske udsigt giver en oplevelse af, at der kommer dagslys ind i kælderen.

Mangel på dagslys er en af de ting, der skaber utryghed i kældre.

Kontrastdetaljer. Ligesom der benyttes en supplerende farve på udvalgte vægflader, benyttes også en kontrastfarve på udvalgte bygningsdele, fx rør, faldstammer, døre, karme etc.

Lys i lyskasser. Lyskasser fremtræder tit mørke og beskidte. De kan males i gule farver. I lyskassen opsættes derefter lamper, der lyser med gyldent lys. På den måde opstår der en fornemmelse af, at der strømmer dagslys ind i kælderen.

Malet **kontraststribet langs gulvet** kan hjælpe svagtseende med at orientere sig, og kan også vise vej mod nærmeste udgang.

Vægfarve ændres til lys, men ikke hvid.

Indramning af cykelparkering skaber orden.

Beton på gulv og på kanten af trappeskak-

ten poleres eller males. (Helhedsplan.)

Belysning

Lamper, som vækker minder om et hjem, sættes op i alle de 'blinde' kroge.

LEDlamper med farve- og styrke-regulering opsættes i sidegangene for at lave tilstrækkelig belysning både til at skabe tryghed, og så man kan finde ting i sit kælderrum.



Billeder & falske udsigter

Portrætter af beboere, taget af en professionel fotograf, sættes op i de lange gange, for at signalere 'her passer vi på'.

Udvalgte flader fremhæves med en **supplerende farve**, som skaber stemning.

Vægmalierier udføres i de mørke, uoverskuelige hjørner. Malerierne laves efter skitser udført af beboerne.

På endevæggen i sidegangene opsættes **'falske' udsigter**, for at gøre rummet mindre utrygt og mere velkommende.

På endevæggen ved nedgangen til kælderen opsættes banner med **billede af en af beboerne**, der byder velkommen til kælderen.

Falske vinduer. Der opsættes 'vinduesrammer' hvori der er monteret print af himmel og skyer overført til akryl eller glas.



Kom og vær med!

HVORDAN FÅR VI
EN TRYK KÆLDER??

I DAG KL. 16.00-19.00

MAD OG BØRNESPASNING
BÅDE FOR AÅBØ OG HUSUMGAARD



Projektet er en del af samarbejdet med AAB



Ideer til tryghed via indretning

Skiltning og gennemsigtighed

Skiltning på alle døre, som viser mod en udgang eller fortæller hvad, der er bag døren.

Betonkant ved udvendige trappeskakter erstattes af stakit, som man kan se igennem.

Nuværende galvaniserede **stålgelændre ved trappeskakten erstattes** af gelændre i messing eller pulverlakerede gelændre.

Diverse

Poleret betongulv, skaber refleks og ser rent ud.

På gulvet foran lyskasser opsættes **Plante-kasser** fremstillet af plastaffald fra afdelingen. I kasserne plantes hårdføre græsser eller planter, som belyses med dagslyspærer.

Ved hjørnerne til sidegange i kælderen opsættes **gadespejle/trafikspejle**, så man kan se, om der er mennesker i sidegangen.



Visualisering, udstilling og valg af ideer

Da de mange ideer til tryghedsskabelse var udviklet og beboerne skulle beslutte, hvilke ideer de gerne ville have teste i kælderen under AAB, afdeling 80, lavede vi en udstilling, som blev vist i afdelingen og i Husum for Alle, som er den sociale helhedsplan i området.

Udstillingen forklarede om baggrunden for projektet 'Tryghed i Kældre', om de mange ideer beboerne havde udviklet og viste hvordan de mange ideer kunne udføres og testes i den virkelige verden i kælderen under AAB afdeling 80.

På næste side kan du se eksempler på de dele af udstillingen, der handlede om baggrunden, og på de kommende sider kan du se eksempler på visualiseringer af ideer, så beboerne kunne vælge mellem hvilke ideer de gerne ville have testet i fuld skala.

Udstilling

TRYGHED I KÆLDRE

HVAD?

Tryghed i Kældre er et projekt under Helhedsplanen for AAB, afdeling 80. Vi arbejder med at gøre kældre mere trygge.

HVORFOR?

Fordi alle skal kunne bruge hele deres boligområde uden at være bange. Vi har undersøgt det: 6 ud af 10 er utrygge i kælderen. Flest kvinder er utrygge.



HVOR KOMMER UTRYGHEDEN FRA?

- Unge, der 'laver ballade'.
- Lys, der tænder for sent og slukker for hurtigt.
- Grim lugt af kælder, røg og urin.
- Uoverskuelige gange med sidegange.
- Når folk uden nøgle alligevel kan komme ind.
- Når fx cykler og barnevogne bliver ødelagt.
- Når der ikke er overvågningskameraer.
- Når man kun kan komme ud én vej.
- Når der ikke er dagslys og udsigt.
- Når der er beskidt, rodet eller graffiti.

TRYGHED I KÆLDRE

IDEER

I projektet har beboere og rådgiver udarbejdet ideer til at skabe tryghed i kældre. Her kan du se ideer om indretning og om sikring:

Opsæt **Spejle**, så I kan 'se rundt om hjørner'.

Mal i varme og lyse farver. Mal hinkeruder på gulvet. Mal cykelparkeringspladser på gulvet.

Lav gode **dufte**, fx. ejendommens egen 'luftparfume', duft af nybagt brød, appelsin eller vaskekælder. Sørg for løbende udluftning.

Sæt **skilte** op mod udgang og opgang og på lukkede døre. Lav skilt, der opfordrer alle til at være rare ved hinanden i kælderen.

Sæt **godt lys** op, som er tændt hele tiden, og oplys mørke hjørner samt kælderrum.

Vinduer skal vaskes. Sæt gerne vinduer i døre og hjørner og lys og spejle i **lyskasserne**.

Afspil **dæmpet musik**. Lav jeres egen playliste.

Skab en **falsk udsigt** ved at montere store plakater med smuk udsigt.

Opsæt **planter** i kasser og dagslyspærere.



TRYGHED I KÆLDRE



FIERE IDEER

I projektet har beboere og rådgiver udarbejdet ideer til at skabe tryghed i kældre. Her kan du se ideer om nabohjælp:

Lav **sms- og telefonkæde**, forældre-, tilkalde- eller makker**korps**, så I kan hjælpe hinanden.

Brug **medier**, fx WhatsApp og Facebook, så I hurtigt kan kontakte hinanden.

Lav **aktivitetsrum**, hvor I kan sy, strikke, spille billiard, brætspil eller træne og hygge.

Brug kælderrum til **værksted** til cykler, rolatorer, knallerter og barnevogne.

Afhold **loppemarked**, børnelopper og byttecentral i kælderen.

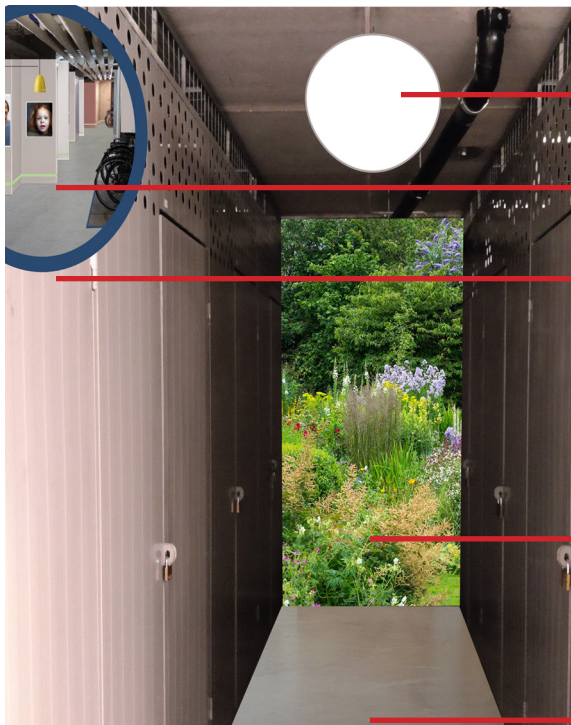
Start et **galleri** med fotos af beboere, der viser 'Her bo vi - og her passer vi på'.

Skab **kendskab og respekt**: Hold grillaftner for naboer, lav børneaktiviteter i ferier og store cykeldag eller 'mal-kælderen-dag'.

Sørg for, at nogen har **ansvar** for, at kælderen er tryk.

Gør **ejendomskontoret** synligt i kælderen.

Visualiseringer



Stærkere lys

Afgrænsning mellem gulv og væg

'Trafikspejl' hvori man kan se et persongalleri spejle sig.

Falsk udsigt med blomsterbed

Poleret betongulv

Beboernes ideer til tryghedsskabelse blev visualiseret til udstillingen, så det blev lettere for beboerne at tage konkret stilling til hvilke ideer de gerne ville have afprøvet i fuld skala i kælderen under AAB, afdeling 80.

På disse sider ses et par eksempler ud af de 21 visualiseringer, der blev udarbejdet.

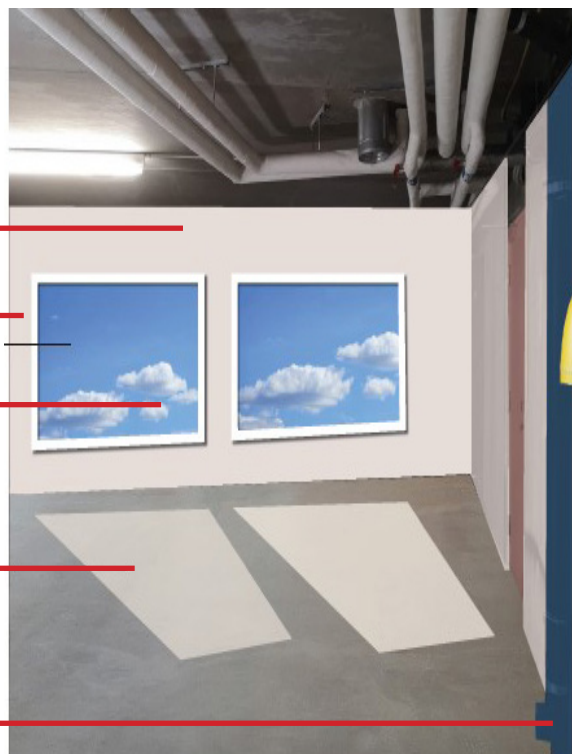
Stærkere lys

Vægge i lys men ikke hvid

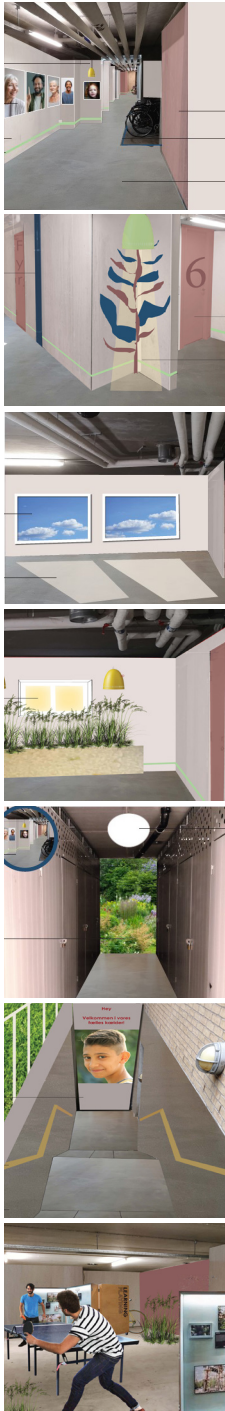
Falske vinduer med lys i

Striber af sollys malet på gulvet

Accentfarver på bygningsdele



Beboernes valg



Ide

Ide 1 - Lamper, som vækker minder om et hjem, sættes op i alle de 'blinde' kroge.

Ide 2 - Professionelle Portrætter af beboere, sættes op, for at signalere 'her passer vi på'.

Ide 3 - Vægfarve ændres til lys, men ikke hvid.

Ide 4 - Kontraststribe langs gulvet hjælper svagseende med at orientere sig.

Ide 5 - Udvalgte flader fremhæves med en supplerende farve, som skaber stemning.

Ide 6 - Indramning af cykelparkering skaber orden.

Ide 7 - Poleret betongulv, skaber refleks og ser rent ud.

Ide 8 - Skiltning på alle døre, som viser mod en udgang eller fortæller, hvad, der er bag døren.

Ide 9 - Vægmalier udføres i de mørke, uoverskuelige hjørner. Malerierne laves efter skitser udført af beboerne.

Ide 10 - Kontrastdetaljer. Ligesom der benyttes en supplerende farve på udvalgte flader, benyttes også en kontrastfarve på udvalgte bygningsdele.

Ide 11 - Falske vinduer. Der opsættes 'vinduesrammer' hvori der er monteret print af himmel og skyer overført til akryl eller glas.

Ide 12 - Lysstreg på gulvet. På gulvet under de 'falske' vinduer males felter med 'sollys'. Den falske udsigt giver en oplevelse af, at der kommer dagslys ind i kælderen.

Mangel på dagslys er en af de ting, der skaber utryghed i kældre.

Ide 13 - Lys i lyskasser. Lyskasser fremtræder tit mørke og beskidte. De males i gule farver. I lyskassen opsættes også lamper, der lyser med gyldent lys. På den måde opstår der en fornemmelse af, at der strømmer dagslys ind i kælderen.

Ide 14 - På gulvet foran lyskasser opsættes Plantekasser fremstillet af plastaffald fra afdelingen. I kasserne plantes hårdføre græsser eller planter, som belyses med dagslyspærer.

Ide 15 - Ved hjørnerne til sidegange i kælderen opsættes gadespejle/trafikspejle, så man kan se, om der er mennesker i sidegangen.

Ide 16 - På endevæggen i sidegangene opsættes 'falske' udsigter, for at gøre rummet mindre utrygt og mere velkomende.

Ide 17 - LEDlamper med farve- og styrke-regulering opsættes i sidegangene for at lave tilstrækkelig belysning både til at skabe tryghed, og så man kan finde ting i sit kælderrum.

Ide 18 - Betonkant ved trappeskakten erstattes af stativ, som man kan se igennem. (Helhedsplan.)

Ide 19 - På endevæggen opsættes banner med billede af en af beboerne, der byder velkommen til kælderen.

Ide 20 - Nuværende galvaniserede stålgelændre erstattes af gelændre i messing eller pulverlakerede gelændre. (Helhedsplan.)

Ide 21 - Beton på gulv og på kanten af skakten poleres eller males. (Helhedsplan.)

Ide 22 - Etablering af beboerrum i et af de større kælderrum.

Vægge og gulve poleres og enkelte vægge males med en supplerende farve.

Alle slags aktiviteter kan laves i rummet. Hver aktivitet får et skab på hjul, hvori materialer og værktøj kan pakkes af vejen, når det ikke bruges.

Rummet kan enten bruges af alle beboere eller af en udvalgt gruppe - fx børn, unge eller seniorer.

Sæt kryds - gerne flere

Ide 1:

Ide 2:

Ide 3:

Ide 4:

Ide 5:

Ide 6:

Ide 7:

Ide 8:

Ide 9:

Ide 10:

Ide 11:

Ide 12:

Ide 13:

Ide 14:

Ide 15:

Ide 16:

Ide 17:

Ide 18:

Ide 19:

Ide 20:

Ide 21:

Ide 22

I den periode, hvor udstillingen blev vist i fælleshuset sendte vi stemmesedler (se modstående side) ud til alle beboere med beskrivelse af 21 ideer, som kunne testes 1:1 i kælderen. Beboerne valgte, at otte ideer til tryghedsskabelse skulle testes:

- **Lamper i mørke kroge.**
- **Lyse, men ikke hvide vægge.**
- **Særlig farve på udvalgte vægge.**
- **Cykelparkering markeres.**
- **Skilte på alle døre.**
- **Falske vinduer og falsk udsigt i smalle gange.**
- **Foto af beboere ved nedgang til kælder og i kældere.**

Endeligt testmodel, og beboerne, der bliver hørt

Da beboerne havde valgt de otte ideer, der skulle laves i fuld størrelse i den lange kælder gik rådgiveren i gang med at designe, vælge farver, billeder og lave tegninger.

Det blev et smukt og fint forslag, som flugtede med ideerne. Og afdelingsbestyrelsen ville ... ikke have de fotos, der var valgt. Så bestyrelsen og rådgiveren måtte i gang igen. Og brugte en festlig aften på at tegne og ideudvikle det, der blev den endelige løsning:

En helt særlig kælder, tæt på beboernes hjerter. Kælderen under AAB afdeling 80 afspejler, nu de beboere, der bor i ejendommen.

Seks nationale gallerier med i alt **72 fotografier** vise mennesker, mad, skatte, bøger, blomster, planter og dyr fra seks af de lande beboerne stammer fra, nemlig Danmark, Afghanistan, Tyrkiet, Albanien, Tyskland, Pakistan.

Gallerierne skaber gensynsglæde, tilhørsforhold og samtale. De afbillede mennesker ser direkte på dig og skaber en positiv følelse af selskab, hos dem, der opfører sig pænt, mens dem, der skaber uro føler sig overvågede og får et signal om, at der er nogen, der passer på den her kælder.

Gallerierne er placeret, så de byder velkommen, der hvor beboerne kommer ind i kælderen, ved dørene til udearealerne og elevatorerne. Ved hvert galleri er der en beskrivelse af landet billederne kommer fra.

De seks gallerier er monteret på seks forskellige **malede felter**. Felterne er malet i seks nuancer af blå og grøn, som er farver, der anses for beroligende, når man arbejder med tryghedsskabelse.

De farvede felter danner dels kontrast til baggrundsfarverne i gallerierne, som er valgt for at repræsentere det land billederne er fra, og dels til de lange kældergange, som blev **malet i en lys gul**, inspireret af ejendommens mursten. Alle **betongulve** i kælderen blev renset.

Udover gallerierne blev der for enden af alle de smalle, mørke gange mellem beboernes kælderrum opsat store **fotostater** af træer trykt på akrylplader, som giver lys og gennemsigtighed. Fotostaterne giver en oplevelse af, at kælderen er i forbindelse med udeområderne og, at man kan se ud, hvilket dæmper utryghed. Samtidigt er lyset styrket og mørke kroge fjernet, hvilket har samme effekt.

Kælderen er 108 meter lang, har to store knæk, og fire smalle sidegange med kælderrum på begge sider samt to indgange til kælderen direkte udefra og fem indgange via elevatorer fra opgangene. Uden at medtage dørene til beboernes kælderrum er der 31 umærkede døre i kælderen, som ingen aner, hvad der gemmer sig bag. Dette gør det svært at overskue kælderen - og det skaber utryghed.

Derfor blev der designet og opsat **skilte på alle døre** i kælderen, som tydeliggør hvad der 'gemmer' sig bag døren og der blev opsat skilte som viser mod nærmeste udgange, trappeopgange og elevatorer. Nu ved beboerne hele tiden hvad der er hvor, og hvor den hurtigste vej ud er.

Endeligt blev der lavet felter på gulvet, der **indrammer cykelparkeringspladser**, opsat **sjuve lamper** og udlagt **duftdispensere** i kælderen.

Løsninger
Se hvad vi gjorde
i AAB, afdeling 80
-
og hvordan
I selv kan gøre det!

Maling af vægge

Hvad

Nedrensning, pletspartling og maling af alle vægge og døre.

Hvorfor

Vægge og døre blev malet for at dække betonen og dermed skabe en mindre hård atmosfære i kælderen, samtidig med at eksisterende skrammer, grafiti og snavs blev dækket.

Hvordan

Farven er en meget lys gul, inspireret af den lyseste del af ejendommens gule mursten.

Fif

Husk at tømme hele kælderen, nedtag eventuelle cykelstativer og varsle beboerne i rigtig god tid.

Hvis der er mange rør i loftet, kan I lade være med at male loftet og nøjes med at male væggene op til, hvor rørene begynder.

Lad være med

At male eventuelle beskyttelsesplader i metal nederst på dørene - det holder dårligt.



Malede felter

Hvad

Maling af farvede felter på udvalgte vægge i kælderen.

Hvorfor

For at skabe en mindre hård og mere hjemlig atmosfære i kælderen, samtidig med, at felterne udgør baggrunden for de fotogallerier, der blev opsat.

Hvordan

Farverne er blå og grøn i tre nuancer.

Blå farver giver fred og ro, en afslappende stemning og rolig adfærd. Det er sådan, at forskning viser, at blå får os til at trække vejret roligere og blinke mindre. Blå skaber også tillid og tryghed. Blå er også den farve flest danskere bedst kan lide.

Grønne farver symboliserer natur og energi og de virker både friske og afstressende. Derfor er grøn også god at bruge til at skabe tryghed.

Alle de syv farver, der er brugt i kælderen er i de varme farvetoner, fordi man generelt kan sige, at kolde farver har en tendens til at blive vurderet mere negativt og varme farver positivt.

Fif

Husk, at når I bruger lidt mørke nuancer, kræver det, at der er mere lys i de områder, end der hvor der er lyse farver på væggene.

Lad være med

Lad være med at lave alle felterne i forskellige højder. Brug samme højde hele vejen igennem og samme afstand til hjørner. Det er lettere for mallerne og bidrager til balance i kælderen.



Falske udsigter mod udendørsområder

Hvad

Falske udsigter mod udendørsområder.

Hvorfor

Når man har fornemmelsen af at kunne se ud, forekommer kælderens mindre utryk.

Hvordan

Opsæt store fotostater printet på gennemsigtigt akrylplader, som gerne fylder hele flader ud.

De kan også laves som 'vinduer' i form af mindre indrammede fotostater, opsat som vinduer.

Akrylpladernes overflader er blanke, og det gør, at de reflekterer lyset. Reflekserne gør, at man fornemmer, at der er andre i kælderen. Det opfattes af uromagere som overvågning og dermed ubehageligt, mens andre vil opfatte det som tryghedsskabende.

Teknikken med blanke overflader kendes fx fra Københavns metro.

Fif

Her har vi valgt at bruge fotos af træer, men man kan bruge mange andre motiver. Det bedste er, at motivet giver indtryk

af, at man kan se ud, hvorfor motiver med natur, blomsterbede, udsigter fra vinduer og fx blå himmel er gode.

Hvis der er lyskasser i kælderen, kan en anden metode være at sætte lys derude og lyse ind i kælderen, så der opstår en illusion af dagslys.

Lad være med

Husk at tænke over silhouetter på fotostaterne. Vi opsatte en fotostat med et træ, som viste sig at have form som et menneske, og det skræmte og overraskede flere kvinder i den nyindrettede kælder, hvorfor vi straks skiftede det ud.



Skiltning af alle døre

Hvad

Skiltning på alle døre i kælderen .

Hvorfor

Når der ikke er skiltet på dørene i kælderen opstår der ubevidste forestillinger om hvad/hvem, der kan være bag døren.

Disse forestillinger forsvinder, hvis man skilter.

Derfor blev alle døre skiltet med fx. 'Teknik', 'Vaskekælder' eller 'Cykelrum'.

Hvordan

Opsæt selvklæbende folieskilte, skilte overført til metal eller skilte malet direkte på dørene.

Det er vigtigt, at skriften er så stor, at den kan læses på afstand og, at den er nem at afkode.

Her er brugt 295 punkt og skrifttypen Century Gothic Bold.

Fif

Husk at sætte skiltene op så de har samme overkant på alle døre, det skaber ro i kælderen.

Lad være med

Lad være med at bruge for lyse farver til skiltene, de skal gerne have stor kontrast til dørenes

farve.

Her er brugt en af de mørke farvenuancer, der også er brugt på dele af væggene.



Skiltning af alle udgange

Hvad

Skiltning på udgangsdøre og døre, der giver adgang til en udgang.

Hvorfor

Når man opholder sig et sted, hvor man kan føle sig utryk, giver det en tryghed at vide, hvordan man kommer ud.

Derfor blev alle udgange og alle døre, der fører direkte til en udgang skiltet med 'Udgang' og var udgangen til en elevator blev der skrevet 'Udgang - Elevator', så alle ved på hvilken måde, de kan komme ud.

De døre, der sektionerer den lange kældergang, fik også udgangsskilte, fordi brugerne så altid ved hvilken vej, de kan komme ud - i modsat fald vil de fleste søge mod den udgang de kom ind af - og det er måske ikke den, der er tættest på.

Hvordan

Se foregående side.



Nationale gallerier

Hvad

Montering af seks forskellige 'nationale gallerier', som repræsenterer nogle af de lande beboerne oprindeligt kommer fra.

Hvorfor

Når man arbejder med tryk-hedsskabelse, er noget at det vigtigste, at sende et signal om at 'her er vi nogen, der hører til, Her er vi nogen, der passer på'.

Det signal kan man fx sende ved at opsætte billeder af mennesker.

I AAB, 80 besluttede afdelingsbestyrelsen, at billederne skulle repræsenterer de beboere, der bor i afdelingen, for at skabe tilhørsforhold og ejerskab.

Hvordan

Vi udvalgt seks 'nationale gallerier' som repræsenterer Tyrkiet, Danmark, Afghanistan, Pakistan, Tyskland og Albanien.

Hvert galleri består af 12 fotostater i størrelsen 40X50 cm. Hvert galleri blev monteret på et af de farvede felter, som var malet på væggene.

Ved udvalgte gallerier, blev der desuden opsat lamper, med

nationale karakteristika og hvert galleri fik en beskrivende tekst ved siden af sig.

Fif

Få billederne printet på plader med skumkerne og tyndt metal på begge sider. Det er holdbart og nemt at sætte op.

Husk at bede trykkeriet om at bore hullerne til opsætning.

Lad være med

I skal ikke ignorere betydningen af nationale tilhørsforhold. Nogle steder bliver internationale konflikter, der hører hjemme i oprindelseslandet, taget med til det nye land. Det skal administrationen og afdelingsbestyrelsen kunne håndtere.



Tyrkiet



Pakistan



Danmark

Danmark



Albanien



Afghanistan



Tyskland

Små detaljer

Hvad

Små detaljer.

Hvorfor

De små detaljer er med til at færdiggøre kælderens og giver et ekstra grundlag for at vide, hvilke tryghedsskabende ideer, der virker.

Hvordan

I kælderen under AAB afdeling 80 blev der flere steder markeret cykelparkering på gulvet med grønt bredt tape, for at anvise overfor beboerne, hvor cyklerne skal stilles, så de ikke flyder alle vegne.

Duft er et vigtigt tryghedsskabende redskab. Mange deltagere i vores undersøgelser har angivet 'dårlig lugt' som en vigtig grund til at de føler sig utrygge. Ligeledes angiver mange, at de føler sig trygge i vaskekælderen, fordi den rene duft af vaskemidler signalerer tryghed.

For at teste, om duft kunne fjerne utryghed, placerede vi i kabelbakkerne ned langs den lange gang duftdispensere med duft af 'nyvasket tøj'.

Fif

Man kan meget nemt afprøve

duft som tryghedsskabende element ved at spraye vaskemiddel i kælderen og observere hvordan beboerne reagerer.

Lad være med

Nogle kan ikke tåle stærke lugte og ikke alle kan lide de samme dufte. Derfor skal man starte forsigtigt, når man arbejder med dufte.



Lamper fra forskellige lande



Cykelparkering

Løsninger slut

Resultaterne
Målinger før og nu
Interviews før og
nu

Målinger før og nu

Da vi iværksatte projektet Tryghed i Kældre målte vi ved starten beboernes forhold til kældrene under AAB, afdeling 80.

Over halvdelen af dem, der svarede var lidt eller meget utrygge i kældrene - og langt de fleste af dem var kvinder.

Ved afslutningen af projektet, fulgte vi op med en ny spørgeskemaundersøgelse, så vi havde et sammenligningsgrundlag. Også her sendte vi spørgeskemaer ud og interviewede beboere.

Målinger før

Af de 132 beboere, der svarede på vores spørgeskemaundersøgelse i starten af projektet, svarede 56 % at de var lidt eller meget utrygge i kælderen i dagslys.

63% svarede, at der var lidt eller meget utrygge i kælderen om aftenen eller natten. Heraf var 91 % kvinder

Af de utrygge svarede flest, at de var utrygge ved 1) Andre beboere, 2) Udefrakommende 3) Overfald 4) Mørke og 5) Vold.

I et multiple choice spørgsmål svarede beboerne, at følgende ville hjælpe på trygheden i kælderen - i prioriteret rækkefølge:

21 = Låse

22 = Andre farver og andet lys

20 = Vinduer

19 = Rum til aktiviteter som værksted, møder og syklub

19 = Overvågningskameraer

17 = Flere mennesker og mere liv

7 = Alarmer

Desuden var der følgende forslag til tryghedsskabelse: Briklåse, en af følges med, bedre lys og rengøring

Fem måneder efter færdiggørelsen af testkælderen sendte vi igen spørgeskemaer ud til alle beboere, for at undersøge hvordan de nu oplevede kælderen. 98 svarede på vores spørgsmål, af dem er 64% kvinder.

Det vigtigste mål for projektet - ønsket om at gøre kælderen tryggere for beboerne, viser sig at være opfyldt. 84% svarer nemlig, at kælderen er blevet lidt eller meget tryggere at opholde sig i.

Heraf er det 49%, der opfatter kælderen som meget tryggere og 35% opfatter den som lidt tryggere, mens 7% svarer 'slet ikke' på spørgsmålet om kælderen er blevet tryggere.

På spørgsmålet 'Hvordan er det, at være i kælderen nu?' svarer 81%, at det er enten rarere eller lidt rarere. 17% svarer, at det er det samme.

Der er dog fortsat en udfordring i kælderen, nemlig i de mørke timer.

31% svarer, at de fortsat er lidt eller meget utrygge i kælderen i aften- og nattetimerne. Men situationen er forbedret for de utrygge, idet den andel, der nu er utrygge udgør et fald på 32% ift. undersøgelsen, der blev foretaget før kælderen blev renoveret.

Beboerne identificerer følgende elementer i renoveringen som dem, der har størst indflydelse på deres forsøgede følelse af tryghed:

1) Maling 2) Fotos fra forskellige lande 3) Skiltning på dørene 4) Fotos af træer. 5) Mere lys. 6) Gulvrens.

Vi spurgte også beboerne, hvilke ord, der falder dem ind, når de tænker på den nye kælder. Kun tre svarer negativt, nemlig: 'Spild af penge', 'For dyrt' og 'Ingen forvandling'.

Andre svarer med overvejende positive ord, fx: 'Lækker kælder', 'dejlig', 'rar', 'sjov', 'pæn', 'hyggelig' og 'ren'.

Beboerne foreslår, at følgende kan tilføjes for at gøre kælderen bedre:

Dørpumper, et sted at sidde, endnu mere lys, vindue i døren ind til kælderen, mere cykelplads, mere rengøring samt mere lys og bedre dufte - end de allerede opsatte.

Afsluttende spurgte vi beboerne om, de gerne vil have de øvrige kældre i bebyggelsen renoveret på samme måde som testkælderen. Her svarer 52% af respondenterne 'ja', af dem tilføjer 17%, at det 'ikke må give højere husleje' og 18% svarer 'kun maling'.

Vores undersøgelse viser altså, at beboerne generelt er glade for renoveringen af kælderen. De er så glade for det, at de gerne vil have mere af det, men for mange er det vigtigt, at det ikke belaster dem økonomisk.

Beboernes glæde ved renoveringen kan muligvis også ses i det faktum, at der i de fem måneder, der er gået siden indvielsen af kælderen ikke er begået nogen former for hærværk dernede. De 72 ubeskyttede fotos er ikke fjernet, de store fotostater har ikke fået grafitti, der er ikke skrevet på væggene og lamperne er ikke blevet fjernet.

**'Spild af penge' /
'Lækker kælder'**

Interviews før

Kvinde, midt 30'erne, i arbejde, bor med husfælle

Hun er tryk i kælderens om dagen, men når mørket falder på, bliver hun utryk – og irriteret. Irriteret over, at hun skal være utryk i en del af sit hjem. Det er en gruppe drenge, der skaber utryghed. De er mellem 15 og 18 år. De ryger og drikker, og de bruger kælderen til toilet. Der lugter skidt i kælderen.

Hun bliver irriteret over dem og siger sin mening. Siger, at de skal skrube af. De er rapkæftede og de brokker sig, men de gør det.

Hun synes kælderen er rimelig fin, og ren. Men lyset giver problemer, og hun har altid lyset fra sin mobiltelefon klar.

Hun synes der er brug for helt nye tanker om kælderen. Det første hun selv ville gøre, var at lave et godt sammenhold mellem beboerne, så man var helt sikker på, at der altid var nogen, der havde ens ryg.

Kvinde, + 80, pensionist, bor alene

Hun kan ikke længere have sin rollator i kælderen for den er blevet ødelagt, så nu tager hun den med op. Men hun er ikke så utryk ved kælderen. Hun går igennem den når det regner. Men lidt utryk er hun alligevel og hun kunne aldrig finde på at gå derned om aftenen.

Og hun ved at hendes venner er meget bange for at bruge kælderen. Men ikke vaskeriet, der er pænt, rent og der lugter meget bedre.

I selve kælderen er noget af det, der gør

det utryk, at der lugter. Der lugter af urin. Det er utryk, at man ikke kan overskue kælderen og de mange sidegange er en udfordring. Rod gør også kælderen utryk. Mest er det hærværk, rod, graffiti og mennesker der kommer udefra eller unge, der opholder sig i kælderen, der gør hende utryk.

Mand, +70, pensionist, bor med sin kone

Han føler sig slet ikke utryk. Ingen steder i boligkvarteret og heller ikke i kælderen. Men han ved at der er mange, der er utrykke – særligt kvinder. Selv bliver han bare irriteret. Ikke over kælderen, men over rodet og de folk, der ikke kan opføre sig ordentligt. Han synes ikke de er opdraget ordentligt. Men når han tager fat i dem, så gør de hvad han siger. Også, hvis han beder dem rydde op. Han synes det er vigtigt, at man taler med hinanden og ikke bliver uvenner.

5 - Kvinde midt 40, arbejder i plejesektoren, bor med mand og barn

Hun åbner altid døren meget forsigtigt, når hun går ned i kælderen. Fordi hun er bange for hvad der er på den anden side. Men hun er alligevel modig, for hun går ned i kælderen. Hun har en veninde, der slet ikke tør gå derned, så hende hjælper hun.

Men hun går selv kun derned om dagen – aldrig når det er mørkt. Og hendes barn vil ikke gå derned, fordi det er utryk, så hun går som regel med for at hente cyklen. Hun synes kælderen er uoverskuelig, der er mange steder hvor man kan gemme sig. Og så er der mennesker dernede om natten. De larmer, ryger og drikker. Det er ubehageligt.

**På de næste sider
kan du se inter-
views lavet efter
renoveringen**

Interviews nu

Kvinde 42, bor alene, uden job

Jeg møder hende udenfor fsb Husumgaard. Hun bor i AAB, afdeling 80, og har endnu ikke set den nye kælder. Først går vi tur i Husumgaards kælder, der er fuldstændig svarende til kælderen under AAB, men endnu ikke renoveret.

Jeg beder hende beskrive kælderen. Hun siger: Lugt, gammel, beskidt, mørk, uhyggelig.

Mens vi går gennem kælderen, siger hun at hun synes der virker fugtigt. Så vidt jeg kan se er der ikke fugt i kælderen, men det oplever hun. Hun siger, at hun aldrig kommer i sin kælder, fordi hun er bange for den og ikke har nogen, at følges med. En gang var hun udsat for at en mand i kælderen var meget ubehagelig ved hende og derfor vil hun kun derned, når hun er nødt til det. Hun oplagrer nu de fleste af de ting, hun havde i kælderrummet i sin lejlighed.

Vi forlader kælderen og går over til kælderen i AAB, afdeling 80, som er blevet renoveret.

Igen beder jeg hende beskrive kælderen. Hun siger: Lys, ren, anderledes, orden og pæn. Jeg spørger hende om hun synes kælderen er mere tryk end den kælder vi lige gik tur i og svaret er ja. Hun tror, at hun ville turde at gå herved alene. For hende er den særligt den lyse farve på væggene og de store fotostater med træerne, for enden af de smalle gange med kælderrum, som gør kælderen rarere.

Og så synes hun, at her dufter bedre. Det kan naturligvis være tilfældigt, fordi der ikke

er blevet røget i kælderen den seneste tid, eller fordi vi har opsat lugtfjernere.

Kvinde, 72, bor med sin mand, uden job.

Vi har mødtes før, mens jeg renoverede kælderen, for hun har sin scooter parkeret dernede og skal der ned hver dag.

Hun er meget glad for den nye kælder. Hun siger, at det ikke så meget er på grund af malingen, skiltene, lyset og alt det andet. Nej, hun er blevet så glad for kælderen fordi der, hvor hun parkerer sin scooter, hænger et foto af en kvinde fra hendes oprindelige hjemland. En kvinde, som er blevet symbol på kvinders frihedskamp i området.

Jeg ved godt, at hun er glad for det billede. For da hun så den renoverede kælder bad hun mig om at flytte billedet helt hen ved siden af scooterens parkeringsplads. Og selv om det ikke helt passede i principperne for placering af billeder gjorde jeg det - og nu er hun meget glad for hele kælderen.

Jeg beder også hende om at beskrive kælderen. Hun siger: Min. Det er det vigtigste og hun vil egentligt ikke sige mere. Men hun synes nu også den er blevet pæn og lys. Og det er godt med skiltene.

Når hun henter sin scooter, kommer hun kun i den yderste del af kælderen og har ikke rigtig følt sig utryk i kælderen tidligere, men hun syntes den var ulækker inden renoveringen. Nu synes hun der er blevet meget flot, og det er rart at komme dernede. Hun fortæller også, at de mange billeder på væggene har ført til samtaler med andre beboere, som hun ikke tidligere har talt med og det er hyggeligt.



Interviews nu

Mand 47 år, bor med sin familie, i job

Han har aldrig været utryg i kælderen, men han kender flere, der har været det.

Særligt var der mange, der var utrygge da der tidligere var problemer med ophold i kælderen. Det blev han selv meget irriteret over og synes det var surt med rodet dernede.

Nu synes han, at kælderen er blevet meget pæn og lys og, at den virkede meget mere ren.

Han er ret ligeglad med de mange billeder, selv om han synes det er pæne – men han kunne altså sagtens leve uden.

Det han synes virker bedst er, at der er kommet mere lys og at der cykelparkeringerne er blevet markeret på gulvet, fordi det betyder, at de ikke flyder over det hele.

Han kan også godt lide skiltene på dørene, selv om han selv godt kan finde rundt i kælderen.

Han har taget sine to døtre med hened, som plejede ikke at ville gå i kælderen. Nu er det ok for dem at gå ned i kælderen og hente ting, men de gør det mest sammen.

Mand 86, bor alene, pensionist

Da vi mødes i kælderen, er han overstrømmende sød og venlig. Han har flere gange gået tur i kælderen og lader til at kende de forskellige nationale gallerier på fingrene. Han har endda opdaget, at jeg har flyttet et af billederne.

Han bruger kælderen en del, fordi de ting han har i kælderrummet, bruger han løbende, og han har været meget utryg dernede.

Han kan ikke lide at lyset går ud, og han er bange for at blive løbet over ende, fordi han er dårligt gående. Han er også bange for, at der sker ham noget dernede, og ingen opdager det. Jeg spørger om han vil beskrive kælderen efter reoveringen for mig. Han siger: Flot, den er blevet så flot. Han er taknemmelig over at der er nogen, der har gjort det for ham. Han kan lide det hele farverne på væggene, billederne, skiltene og fotostaterne.

Men han er stadig utryg ved at lyset kun er tændt, der hvor han er. Jeg forklarer ham, at når lyset kun er tændt der hvor han er, så betyder det, at der ikke er andre i kælderen. Han havde ikke tænkt på det på den måde, men er glad for at vide at han kan se på lyset, om han er alene i kælderen eller ej.

Det er så flot, så flot

Interviews nu

Pige 14 år, skoleelev

Vi mødes ved kælderen til fsb Husumgaard, der er fuldstændig lige som kælderen i AAB, afdeling 80, men ikke er renoveret. Hun synes den er ulækker og hun bliver bange. Hun synes det er uhyggeligt med de mange kroge og de mange sidegange, fordi man aldrig kan vide om der er nogen.

Hun siger, at kælderen er meget mere for drenge end for piger. Da jeg spørger, hvad hun mener, siger hun, at hun ikke tror, at drenge er bange i kælderen men, at hun kender mange piger, der er det. Jeg spørger hvorfor hun tror det er sådan og hun siger, at sådan er det altid i serier. Jeg fortæller hende, at jeg har talt med drenge, der ikke kan lide kælderen, og det overrasker hende.

Vi går over i kælderen i AAB, afdeling 80 og her spørger jeg igen hvordan hun vil beskrive kælderen. Hun siger at her ikke er ulækkert og, at det er pænt med billederne og farverne på væggene. Hun synes slet ikke det minder om en kælder, men mere om et pænt hus.

Hun kan godt lide de store fotostater af træer og er glad for, at der er sådan et ved hendes kælderrum, som ligger i en lidt blind sidegang i kælderen.

Hun går mest ned i kælderen med sin bedstemor. Hun hjælper med at vaske og med at hente ting i kælderrummet. Hun fortæller at hun og hendes bedstemor har gået tur sammen i kælderen og kigget på billederne og at et af gallerierne viser billeder fra det land hendes mormor, kom fra.

Mand 57, bor med sin kone og to børn, i job

Han siger det med det sammen. Han synes det er spild af penge at ordne kælderen. Han ville meget hellere have, at altanerne var blevet ordnet og stakitterne, som er forsømte. Han er også meget træt af, at det trækker ud med køkkenrenoveringen.

Vi taler lidt om, at kælderen jo ikke rigtig hænger sammen med de ting, han er træt af og, at ændringen af kælderen er et udtryk for, at der sker noget i afdelingen. Vi aftaler at gå en tur igennem hele kælderen.

Under vores tur møder vi en anden beboer. Hun er glad for kælderen og føler sig ikke utryk hernede mere. Hun synes at det er vigtigt, at det ser ud som om der er nogen, der passer på kælderen nu – ligesom, der er nogen der passer på opgangene og udeområderne. Det kan han godt se.

Efter vores tur spørger jeg ham, hvad han nu synes om kælderen. Han siger, at han egentligt synes den er blevet pæn. Han kan bedst lide, at der er blevet malet, kommet skilte på dørene og så kan han lide de store træer på fotostaterne, fordi han til dagligt arbejder i naturen.

Da vi skilles siger han, at han vil tage sin kone og sine døtre med ned og se kælderen, for han tror ikke, de har set den.

På de næste
sider kan du se,
hvad andre
siger om tryg-
hed i kældre?

Klip fra rapporten 'Tryghed i kældre'

Hvad siger loven?

Fugt og fugt, ventilation og vinduer, brand og bygningsreglement, højder, lavder, isolering, ophold, indgange og udgange.

Der er 77 hits om kældre i 'SBI-anvisning 272, anvisning om Bygningsreglement 2018'- selv skybrud er på listen over, hvad man skal forholde sig til.

Det er godt at læse reglementet igennem, inden man kaster sig ud i at ændre kælderen. Men husk, man kan lave rigtigt meget bedre kældre indenfor de gældende regler.

Hvad siger ekspert i tryghedsskabelse?

Ulf Malm er en af Sveriges mest anerkendte eksperter i tryghedsskabelse i boligområder.

Om kældre siger han, at man bør starte tryghedsskabelse i kældre ved at sikre, at drift og vedligeholdelse er af høj kvalitet, så der er orden, og der ser ordentligt ud.

Dernæst bør man arbejde med låse, nøgler, lys og andre almindelige fysiske tiltag. Men når man gør det, skal det være på baggrund af viden og data - ikke på baggrund af, hvad man tror, man ved.

Kaffe- og sportsklubber, cykelværksteder og fællesmaling må efter Ulfs opfattelse vente, til de fysiske omgivelser er optimerede.

Hvad siger Inger Ravn, specialist i Management, V2C

Hendes erfaring er, at når man skal arbejde med at skabe tryghed i kældre i beboelsejendomme, betaler det sig at skabe et solidt grundlag først.

Den spændende ideudvikling kommer man til, men først skal grundlaget på plads, for det er afgørende for succes.

Det første skridt bør - ifølge Inger - være, at lave en interessentanalyse, der kortlægger, hvad problemerne og mulighederne i kælderen er - og for hvem. Man kan bruge fx videoovervågning, hvis det er muligt, fordi den giver et tydeligt billede af, hvem der skaber utryghed hvor og hvordan.

Kortlægning af relationerne, skal følges op med kortlægning af de fysiske forhold. Her ser man detaljeret på, hvad rammerne er, og hvordan de fungerer. Man ser på vedligeholdelsesstandarder og undersøger mulighederne for at foretage fysiske ændringer.

Den tredje ting, der skal på plads, inden man kaster sig ud i ideudviklingen, er projektets organisation. Hvem skal man have med for at projektet lykkes?

Hvad siger metroens arkitekt, Nille Juul-Sørensen?

I en kælder skal man først og fremmest kunne se, hvor man kommer fra, og hvor man skal hen. Kan man ikke det, har man kun én

flugtvej, nemlig den man kommer fra, for den kender man.

Der skal være lys. Og helst dagslys. Selv meget lidt dagslys giver en følelse af tryk-
hed og retning. I metroen fører store prismer
dagslys fra gadeplan til dybet. Lyset skal
være sådan, at man kan skelne udtrykket
i en anden persons øjne. Og det må ikke
være blændende eller sløvt.

Overfladerne er også vigtige. Maling og far-
ver er afgørende, for det giver rum, perspek-
tiv og retning. Og overfladerne må gerne
reflektere.

Man kan sætte glasdøre og vinduer i fra
trappeskakten til kælderen og vinduer i de
indre vægge mellem kælderrummene -
eller simpelthen fjerne vægge og kun lade
nødvendige søjler stå.

Hvad siger SSP konsulent Rune Andersen?

I 1950'erne da mange store almene bolig-
områder blev bygget, havde en kælder en
funktion. Den blev brugt til vask, rulning og
strygning. Den blev brugt til dans, billard og
rygesalon.

Aktiviteterne blev drevet af klubber og
foreninger i en tid, hvor overskuddet synes
større og individualiteten mindre. Dengang
var kældrene en forlængelse af ens per-
sonlige og private område og samtidig en
forlængelse af fællesområderne.

'Men nu,' siger Rune, 'har kældrene helt
mistet deres funktion, de bruges simpelthen

ikke længere.'

Derfor kan det være en idé at forsøge at
give kældrene en funktion igen. Sy- og gym-
nastikklubber, bokse- og selvforsvarsforenin-
ger, små cykelsmede og madklubber ville
være populært, og det kunne være med til
at skabe liv og dermed tryk-
hed i kældrene - hvis altså de rigtige var involverede, og de
involverede var respekterede.

For så ville nyttig brug af kælderen betyde
hygge for mange, og alt det liv ville betyde
uhygge for de få.

**Godt at vide -
og gode råd,
se næste side**

Der findes meget lidt decideret forskning og meget lidt generelt viden om, hvordan man skaber tryghed i kældre.

Men lidt findes der.

Nedenfor ses korte resuméer af udvalgte publikationer, der medtager omtale af tryghedsskabelse i kældre.

**Trygge Boligområder - forslag til kriminalpræventiv renovering.
- Det Kriminalpræventive Råd**

Publikationen omfatter fem råd vedrørende kældre;

- Kældervedgange ombygges, så indgangene til dem flyttes til terrænplanet med en aflåselig dør, hvortil kun beboerne har nøgler.

- Gennemgange på langs i bygningen afbrydes, evt. sådan, at kun ejendomsfunktionærer har nøgler.

- Pulterrum sikres mod indbrud med solide låse, skillerum og gitre.

- For at fjerne uhyggen ved kælderlokaler, er det nødvendigt med mere gennemsigtighed og lys; kældervinduer bør bygges om, så man kan se ind udefra til hele gulvfladen, og lyset bør tændes automatisk, når der træder mennesker ind i rummene.

- Der bør ikke være offentlig adgang til kælderrum, der ikke kan ses udefra.

**Sociale renoveringer - Forslag til delprojekter der forebygger ensomhed
- Realdania, BL , Landsbyggefonden, FOB Kalundborg , Kullegaard**

- De eksisterende vaskekældre kan i højere grad integreres med de tilstødende udearealer, så trygheden i foreningen øges, og beboere kan se andre beboere i afdelingen uden nødvendigvis at kende dem...

- Gode materialer og indbydende siddemuligheder kan understøtte det tilfældige og spontane møde. Spontane møder har potentiale til at udvikle sig til kortere ophold og small-talk.

Almenvejledningen Bo Trygt

- Vurder om der er behov for at de fælles kælder-rum er lukket af. Måske kan døren og væggen til cykelrummet fjernes, så rummet bliver en integreret del af kældergangen.

- ... I andre fællesrum, hvor man fortsat ønsker aflåsning, kan dørfyldningen udskiftes med et net, så beboerne kan se ind i rummet og orientere sig før de går ind.

- Sørg for godt overblik i kældrene. Sektionér de lange kældergange i kortere strækninger, så bliver det lettere at overskue den strækning der benyttes.

Hvis I maler og dekorerer væggene i flotte farver, lægger klinkegulv, opsætter effektiv belysning og samtidig åbner mere op til fællesrummene, så vil det også virke mere indbydende at komme i kældrene.



Godt at vide, fortsat

- I bør ikke have blindgyder hvor beboerne ikke kan slippe væk fra en eventuel gerningsmand. Undersøg om der er mulighed for større gennemsigtighed til kældrene udefra, fx med flere vinduer.

- Belysningen skal være tilstrækkelig i alle dele af kældrene. I kældergangen og åbne rum bør der være lamper der tænder med enten bevægelses- eller lydsensor.

I kan opsætte standard flugtvejsskilte eller alternativt kan I male dørene til opgange og udgange i en iøjnefaldende farve, så de adskiller sig fra dørene til kælderrummene. Eller opgangens nummer kan males med store tal på kældervæggen.

- Overvej om der kan skabes større aktivitet i kælderen.

Designguide Parkeringspladser Birmingham City Council

- Tænk på menneskers tryghed og ejendommens sikkerhed overalt i designet af parkeringskælderen – og gør det tidligt i processen.

- Godt design, god ledelse og god vedligeholdelse skal gå hånd i hånd.

- Sørg for at alle kan bruge faciliteten. Kvinder, forældre, ældre, børn og mennesker med gang eller synshandicap.

- Alle p-kældre skal tilføje noget positivt til området og forholde sig til områdets skala og karakter

Bo Tryggt 05 -Handbok för brottsförebyggande och trygghetsskapande i bostäder och bostadsområden Politimyndigheten i Stockholm.

- Det skal ikke være muligt at flytte sig fra én trappe til en andet via loftsrum, kældre eller garager.

- Kældre bør sektioneres, så opbevaringsrummet kun er forbundet med deres egen trappeopgang til de lejligheder, der bruger rummene.

- Man skal stræbe efter at have separate indgange til cykel- og barnevognsrum. Rummene skal være små enheder, helst med vinduer og ikke integreret med kælderen og lofter eller parkering. Kun dem, der har brug for at opbevare cykler og barnevogne skal have adgang



Medier og valgkamp

Det er nu engang forholdsvis sjældent, at man ser en justitsminister i sin kælder. Men det gjorde vi under valgkampen i 2022.

Mathias Tesfaye var nemlig på besøg for projektet Tryghed i Kældre var havnet midt i den nationale valgkamp. Statsministeren havde på TV bekendtgjort, at hun ville bekæmpe utryghed i kældre og kort tid efter lagde justitsministeren så vejen forbi.

Projektet i AAB afdeling 80, var nemlig det eneste i Danmark, hvor der blev arbejdet på faktisk at lave trygge kældre, og vi var de eneste, der havde samlet alle fakta om tryghedsskabelse i kældre.

Opmærksomheden i valgkampen var på ingen måde den eneste gang medierne beskæftigede sig med projektet og dets intention om at gøre hele beboernes område trygt at opholde sig i.

Politikken, TV2 Lorry, Brønshøj Avis, DR P1 og flere andre medier kom også forbi.

Den opmærksomhed, som normalt kun kom afdelingen til dels, når der blev begået overfald eller drab i nærheden, havde pludselig en positiv og fremadrettet vinkel, som ikke mindre end + 400.000 i følge Danmarks Statistik har lyttet til eller læst om .

Anbefalinger

På baggrund af mange timers samtaler, interviews og research om tryghed i kældre tør vi konkludere, at:

- kælderarealerne udgør en stor udfordring for tryghedsfølelsen blandt beboerne i den almene sektor.
- kældrene i stor grad har været oversete i den generelle tryghedsskabelse.
- sektoren mangler viden om hvordan man skaber tryghed i netop kældre, på trods af at man kan hente solid inspiration fra tryghedsskabelse over jorden.

Spørgsmålet bliver derfor: Hvordan kan sektoren komme videre og sikre, at de mange og dyre kælderkvadratmeter ændres til attraktive kvadratmeter for beboerne. Vores anbefaling falder i seks dele:

Anbefaling #1 - Gennemgang af lovgivning

Det bør undersøges, om der er lovgivning vedr. kældre, som forhindrer optimal brug af arealerne og hvordan denne lovgivning kan ændres eller suppleres. Herunder bør det undersøges om det kan lovli

Anbefaling #2 - Certificering

Certificering af tryghedsskabelse i kældre. Den tredje anbefaling handler om certificering. Herhjemme er vi vant til, at meget er reguleret af lovkrav. Men ikke tryghedsskabelse. Man kunne således forestille sig, at der fx med inspiration i Svensk Trygghetscertificering opstilles lovkrav til fysisk tryghedsskabelse eller at det bliver muligt at opnå certificering som 'best in class'. Denne tilgang vil på den ene side medfører tydelige krav fra myndigheder og på den anden side gør det muligt for ejendomsjere, at sikre sig at de lever op til disse.

Anbefaling #3 - Finansiering

For at sikre en bedre udnyttelse af kælderkvadratmeterne i den almene sektor, er det afgørende at dette kan finansieres. Det er derfor nødvendigt at de lovbundne retningslinjerne for brug af sektorens interne og eksterne finansieringsmidler tilrettes så de lovligt kan operere også inden for dette område. Dertil kommer, at fx fondsledelser bør overvejer hvordan deres indsats kan udvides til også at omfatte tryghedsskabelse i kældre.

Anbefaling #4 - Teknologi

Det bør undersøges, hvilke nye teknologier, der kan komme kældrene til hjælp. Kan vi beame dagslys ned i kælderen, skabe bløde lysende og responsive flader, etablerer grøntsagshaver på kældervæggene, lave beboeralamering-apps eller interaktive og lydæmpende installationer?

Anbefaling #5 - Udbud

På længere sigt bør sektoren i sine udbud stille krav til udformning af kældre, så de ikke bliver 'døde' uhyggelige kvadratmeter, men aktive brugbare arealer der imødekommer beboernes behov.

Anbefaling #6 - Viden

Den viden, der findes i Danmark og i udlandet om tryghedsskabelse og kriminalitetsbekæmpelse i kældre er spinkel, hvis den sammenholdes med tilsvarende viden om andre områder i boligkvarterer.

Det anbefales derfor, at der etableres såvel forskningsbaserede som andre vidensinitiativer, designprojekter og testforløb, der genererer og deler den viden der mangler for at kældre kan blive et attraktivt område for beboere i den almene sektor.



Kildehenvisninger

Hvis du ønsker at vide mere om tryghedsskabelse og tryghedsskabelse i kældre, er her en række kilder, der kan inspirere.

10 techniques of theft prevention.
In the Bag, Design Against Crime Research Centre

900 Neighbours.
Directed by Brendan Fletcher, a documentary by Big hART.

Almenvejledning Bo Trygt
Udarbejdet for AlmenNet af DAB

bolius.dk

basements.org.uk

Bo Trygtt 05. Handbok för brottsförebyggande och trygghetsskapande i bostäder och bostadsområden
Polismyndigheten i Stockholms län

Car park Design Guide
Birmingham City Council

Car Parking
Auckland Design Manual, Auckland Council.

cpted.net/International CPTED Association -

Crime Prevention and Community Safety: A Conceptual Overview.
Michel Vallée

Crime Prevention in High-Rise Housing.
Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht,

Kriminologische Forschungsberichte

Crime Prevention through Environmental Design guidelines for Queensland
The State of Queensland.

Crime Prevention through Social Development Policy City of Prince George.
City Of Prince George

dr.dk/ligetil/indland/p-anlaeg-goer-os-utrygge

foresight.arup.com

Indeterminate Spaces: An Investigation into Temporary Uses in Berlin and the Implications for Urban Design and the High Street in the UK.

Benjamin Zagami, BComm, PostGradDip
Urban Planning

Kriminalpræventiv og utrygheds-forebyggende miljø- og byplanlægning.
Rune Holst Scherg, DKR og TrygFonden

lbf.dk/om-lbf/publikationer/boligomraader-i-bevaegelse/tilbageblik/axelborg

Nudging skaber tryghed i hærværksramt p-kælder
Inger Ravn, Boligfonden Kuben.

parkingtoday.com/article/details.php?id=572&t=why-women-fear-the-parking-structure

quora.com/Why-do-most-people-have-a-fear-of-parking-garages

safecommunities.org.nz/become-safe-community/accreditation-process

slicetownnews.mediajungle.dk/2015/09/30/ungdomsklub-i-kaelder-goer-foraeldre-utrygge/

slicetownnews.mediajungle.dk/2015/09/30/ungdomsklub-i-kaelder-goer-foraeldre-utrygge/

slicetownnews.mediajungle.dk/2015/09/30/ungdomsklub-i-kaelder-goer-foraeldre-utrygge/

Sociale renoveringer - Forslag til delprojekter der forebygger ensomhed.
Realdania / BL - Danmarks Almene Boliger / Landsbyggefonden / FOB Kalundborg / Kullegaard

socialerenoveringer.almennet.dk/inspirationskatalog/projekt-i-gang-kalundborg/

statistikbanken.dk/10064

stonybrook.edu

The Desirability of Crime Prevention Through Social Development (CPSD) in Residential Neighbourhood Crime Prevention.
Sunday Olajide and Mohd Lizam, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)

Trygge Boligområder - Forslag til kriminalpræventiv renovering.
Det Kriminalpræventive Råd

Twenty-five techniques of situational prevention.

Center for problem-oriented Policing

Understanding car parks, crime and CCTV: Evaluation lessons from safer cities.
Nick Tilley, University of London

uwpd.wisc.edu/staying-safe/crime-prevention-tips/

vollsmose.dk/artikler/vollsmoses-medier/2015/frivillige-har-malet-flere-hundrede-meter-kaelder/

vollsmose.dk/artikler/vollsmoses-medier/2017/kameraer-og-information-er-loesningen-paa-kaelderproblemer/

**Boligforeningen AAB og
Kigge Mai Hvid, JAstudio takker
følgende for viden og medvirken i
projektet 'Tryghed i Kældre'.**

Alexander , formand for afdelings-
bestyrelsen, AAB afdeling 80

Arne Juul, direktør,
Slagelses Boligselskab

Astrid Biering Fonsbøl,
tidl. sekretariatschef, AlmenNet

Bendt Almvig, partner, Arkitema

Afdelingsbestyrelsen for AAB afde-
ling 80

Birgitte Mazanti, tidl. centerleder,
Center for Boligsocial Udvikling

Bo Grønlund, CPTED net

Christen Mors, direktør
FOB Kalundborg,

Christian Høgsbro, tidl. adm. dir.
Boligforeningen AAB

Christina Christensen, Vibo, Nivå

Dominic Grenot, Community &
Housing Practitioner, Australien

Ejendomsfunktionærerne i AAB
afdeling 80.

Filip Heiberg, partner, arkitekt,

Lundgaard & Tranberg Arkitekter

fsb Husumgaard
Hans Peter de Place,
Det kriminalpræventive Råd

Henrik Mønsted Larsenog, Boligsocial
leder Husum for alle - og hele team-
et hos Husum for Alle.

Inger Ravn, direktør, Space Pro,

Jack, ejendomsfunktionær,
AAB, afdeling 80

Jeremy Myerson, Professor Helen
Hamlyn Centre, England

Lorraine Gamman, Professor of
Design and Director of DAC Central
Saint Martins, England

Marcus Willcocks, Research Fellow,
Central Saint Martins, England

Maria Torré Borch, afdelingsformand,
AAB, afdeling 38

Marianne Alsing,
landskabsarkitekt, DAB

Michael Pedersen, vicevært,
AAB Horsens

Niklas Jarnit
Sekretariatsleder, AlmenNet

Nille Juul-Sørensen, Global Business
Leader for Architecture at Arup.

Rasmus K. Feldthusen, Managing Director & Ephor at Collegium Juris

Rodger Watson, Course Director, Creative Intelligence & Strategic Innovation, University of Technology, Sydney

Rune Andersen, konsulent, SSP Odense, koordinator i Get2Sport/koordinator i SAHAN - somalisk kvindeforening

Rune H. Scherg, kriminolog, Postdoc, Roskilde Universitet

Steen Christian Eriksen

Ulf Malm, Svensk Trygghetscertifiering AB, Sverige